

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษาวิจัยและพิสูจน์สมมติฐาน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รวบรวมข้อมูลซึ่งได้จากการค้นคว้าและแสวงหาข้อเท็จจริงจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสามารถนำมาอ้างอิงได้ จากนั้นจึงได้นำเอาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบายถึงสาเหตุของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ว่า การใช้โทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเรื่องการเมืองภายในประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางอาญา สำหรับประเทศรัฐคู่อย่างเช่นสหรัฐอเมริกาแล้วต้องถือว่าเป็นเรื่องการเมืองซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบในระดับมลรัฐ แต่ด้วยการใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลนั้นมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงเป็นเหตุให้ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลกลางต้องเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย และด้วยเหตุนี้จึงทำให้ศาลโลกซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีอำนาจในการตัดสินข้อพิพาทและตีความระบอบระหว่างประเทศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศนั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา การใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกานั้นมีประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน ปัจจุบันยังคงใช้อยู่ใน 38 มลรัฐทั่วประเทศ ท่ามกลางกระแสต่อต้านจากอารยประเทศที่ได้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตไปแล้วแต่สหรัฐอเมริกานั้นกลับมียอดผู้ถูกประหารชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุดเป็นอันดับ 4 ของโลก การใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยจากภายในและภายนอกประเทศที่เข้ามากระทบตลอดมา สำหรับปัจจัยจากภายนอกประเทศนั้น สหรัฐอเมริกาได้หลีกเลี่ยงการเข้าร่วมและปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตของตนมาโดยตลอด แต่อย่างไรก็ตาม การใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลได้เป็นประเด็นสำคัญที่สหรัฐอเมริกาได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องโดยการเข้าร่วมในระบอบความร่วมมือระหว่างประเทศภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 โดยที่สหรัฐอเมริกาไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ได้ เนื่องจากอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลเป็นระบอบความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างประเทศที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อสหรัฐอเมริกาในการคุ้มครองคนชาติของตนในต่างประเทศ เมื่อมีกรณีพิพาทว่าการประหารชีวิตนักโทษซึ่งได้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลของสหรัฐอเมริกานั้นเป็นการละเมิดระบอบความร่วมมือทางด้านสิทธิทางกงสุลหรือไม่นั้นก็ได้มีการตีความแตกต่างกันระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศที่คนชาติตนจะถูกประหารชีวิต ข้อพิพาทเช่นนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการตีความแนวทางปฏิบัติ

ตามกฎหมายระหว่างประเทศแตกต่างกัน อนุสัญญาหรือระบอบที่ประเทศคู่พิพาทสมัครใจเข้าร่วม นั้นมิได้กล่าวถึงเรื่องดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน แต่ระบอบระหว่างประเทศนี้ก็มุ่งคุ้มครองประเทศที่ ทำหน้าที่ในการตัดสินตีความ ปรับปรุงระบอบให้เกิดความร่วมมือต่อไปได้ ศาลโลกได้ตีความการ ปฏิบัติตามระบอบอันเป็นที่ยุติเพื่อแสดงให้เห็นว่าใครเป็นผู้ละเมิดระบอบระหว่างประเทศ และควรมี การปฏิบัติไปในแนวทางใด จากนั้นกลไกที่มีอยู่ในระบอบระหว่างประเทศจะอำนวยให้ประเทศซึ่ง ละเมิดปฏิบัติตามในที่สุด

ศาลโลกเป็นองค์กรระหว่างประเทศทางด้านตุลาการที่มีอำนาจในการตัดสินและ ตีความการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล แม้ศาลโลกจะไม่อาจ บังคับให้รัฐปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพดังเช่นศาลในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของประเทศมหาอำนาจเช่นสหรัฐอเมริกา ศาลโลกคงไม่อาจมีเครื่องมือใดๆ เพื่อ ดำเนินการให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกได้ทุกประการ แต่เนื่องจากอนุสัญญา กรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลก่อให้เกิดความร่วมมือที่มีผลประโยชน์ต่อสหรัฐอเมริกาใน การคุ้มครองดูแลคนชาติของตน ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศสมาชิกอื่นๆ เป็นสำคัญ การไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลก ทำให้สหรัฐอเมริกาจะต้องเสียชื่อเสียงและไม่ได้รับความ ร่วมมือในการปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลกับคนชาติของตนในต่างประเทศด้วยเช่นกัน คำตัดสินของ ศาลโลกจึงได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตในกรณีการใช้โทษประหารชีวิตกับ ชาวต่างชาติซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล

จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยได้นำมาพิสูจน์สมมติฐานที่มีก่อนการศึกษาวิจัย โดย สมมติฐานแต่ละข้อมีความสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกันดังนี้

สมมติฐานที่ 1: คำตัดสินคดีพิพาทภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ ทางกงสุลของศาลโลกนั้นเป็นการตีความกฎหมายระหว่างประเทศและแนวทางการปฏิบัติใน ระบอบระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับจากสหรัฐอเมริกา

ก่อนการเข้ามาเกี่ยวข้องของศาลโลกในกรณีนี้ การใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิด สิทธิทางกงสุลของสหรัฐอเมริกานั้นได้ถูกนำขึ้นสู่ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอเมริกาเพื่อให้ความ อนุสัญญาฯ โดยรัฐบาลเม็กซิโกเมื่อปี ค.ศ.1997 ภายหลังจากการประหารชีวิตนายตริสตัน มอนโตยา กับ นายเบนจามิน เนื่องจากขณะนั้นเม็กซิโกยังไม่ได้ลงนามในพิธีสารทำอนุสัญญายอมรับอำนาจของ ศาลโลก แต่ทั้งสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโกต่างเป็นสมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศแห่งชาติอเมริกา (Organization of American States: OAS) ซึ่งขณะนั้นมีสมาชิกซึ่งอยู่ในภูมิภาคอเมริกาจำนวน 35 ประเทศ องค์กรระหว่างประเทศแห่งชาติอเมริกานั้นมีศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอเมริกาที่สามารถ

ตัดสินตีความกฎหมายระหว่างประเทศที่อ้างถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนในหมู่สมาชิกได้ ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 1999 ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอเมริกันได้ให้ความเห็นโดยการตีความว่าสิทธิทางกงสุลเป็นสิทธิเฉพาะตัว และพิพากษาให้สหรัฐอเมริกาพิจารณาคดีใหม่หรือทบทวนคดีโดยคำนึงถึงการละเมิดสิทธิทางกงสุลเช่นเดียวกับที่ศาลโลกได้มีคำตัดสินในเวลาต่อมา แต่คำตัดสินของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอเมริกันในครั้งนั้นก็ไม่ได้รับการยอมรับจากสหรัฐอเมริกาที่จะปฏิบัติตามแม้แต่น้อยและไม่มีความเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เนื่องจากศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอเมริกันมิได้เป็นองค์กรที่มีอำนาจและได้รับการยอมรับให้ตัดสินและตีความการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล

ต่อมาเม็กซิโกได้ลงนามในพิธีสารยอมรับอำนาจศาลโลกในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลและภายหลังศาลโลกมีคำตัดสินในคดีลาแกรนด์แล้ว เม็กซิโกจึงได้นำคดีการใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลของสหรัฐอเมริกาขึ้นสู่การตัดสินและตีความระบอบระหว่างประเทศโดยศาลโลก ซึ่งในครั้งนี้ได้ส่งผลต่อการปฏิบัติของสหรัฐอเมริกาแตกต่างจากกรณีของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอเมริกัน ภายหลังศาลโลกมีคำตัดสินในคดีลาแกรนด์แล้ว ท่าทีของฝ่ายกฎหมายและตัวแทนจากกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ศาลโลกได้มีคำตัดสินไว้มากขึ้น ภายหลังคดีเวนา ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ได้ประกาศว่าสหรัฐอเมริกาจะปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลก การประกาศของนายวิลเลียม ทัทท์ต่อพนักงานอัยการสหรัฐอเมริกาให้คำนึงถึงการให้สิทธิทางกงสุลตามคำตัดสินของศาลโลก ตลอดทั้งการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาและผู้ว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตก็มีการอ้างอิงถึงอิทธิพลที่มาจากคำตัดสินของศาลโลกขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คำตัดสินเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระบอบของศาลโลกได้รับการยอมรับมากกว่าองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ นั้นเนื่องจาก ศาลโลกเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีความผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศในระบอบระหว่างประเทศนี้¹ ศาลโลกมีความเป็นกลางและเป็นสากลซึ่งทำให้การพิจารณาและตัดสินเป็นไปในลักษณะสากลเพื่อสังคมระหว่างประเทศมากกว่าองค์กรระหว่างประเทศที่มีในภูมิภาคที่บางครั้งคำนึงถึงผลประโยชน์ของภูมิภาคเป็นสำคัญ²

¹ สมพงศ์ ชูมาก, ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคปัจจุบัน(ทศวรรษ 1990 สู่ทศวรรษแรกแห่งศตวรรษที่ 21) (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 156.

² Kenneth W. Abbott and Duncan Snidal, "Why States Act Through Formal International Organizations," in The Politics of Global Governance : International Organizations in an Interdependence World, ed. Paul F. Diehl(USA, 2001), pp. 33 – 34. . Eyal Benvenisti, "The Impact of International Law on International Cooperation," in Customary international law as a judicial tool for promoting efficiency(Cambridge Press, 2004), pp. 85 – 116. , Maurice Mendelson, "The ICJ and sources of

การแสดงออกของผู้นำประเทศในครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกา^{๑๖}นั้นยอมรับการตีความกฎหมายระหว่างประเทศและแนวทางการปฏิบัติตามตามระบอบระหว่างประเทศที่เกิดจากคำตัดสินข้อพิพาทของศาลโลกภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลแล้วในระดับหนึ่ง แต่แม้สหรัฐอเมริกาจะแสดงออกว่าได้ยอมรับคำตัดสินของศาลโลกแล้ว แต่จะมีการปฏิบัติตามแนวทางนั้นมากน้อยเพียงใดและส่งผลกระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตเพียงใดนั้น จะได้พิสูจน์ในสมมติฐานข้อต่อไป

สมมติฐานที่ 2: สหรัฐอเมริกาได้ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศเรื่องสิทธิทางกงสุลตามแนวทางซึ่งศาลโลกได้ตัดสินและตีความไว้

จากการยอมรับโดยชัดแจ้งจากผู้นำประเทศสหรัฐอเมริกาว่าจะปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกในกรณีการใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุล จึงต้องพิจารณาในประเด็นต่อมาว่าการยอมรับนั้นนำไปสู่การปฏิบัติตามอย่างแท้จริงมากน้อยเพียงใด ผู้ศึกษาวิจัยได้นำเอาวรรณกรรมของผู้ซึ่งเคยศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกที่ผ่านและเป็นที่ยอมรับมาใช้เป็นกรอบในการพิสูจน์ให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติตามของสหรัฐอเมริกานั้นเกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตที่มีความสลับซับซ้อนในระดับสหพันธรัฐและมลรัฐ ซึ่งไม่อาจพบหลักฐานอันชัดแจ้งที่แสดงให้เห็นว่าความเปลี่ยนแปลงในการใช้โทษประหารชีวิตของสหรัฐอเมริกานั้นเกิดขึ้นเนื่องจากคำตัดสินของศาลโลก โดยมีได้เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้นำเอาวรรณกรรมที่เกิดจากการศึกษาของโคลเตอร์ พอลสัน ซึ่งได้ศึกษาวิจัยพบว่า คำตัดสินของศาลโลกนั้นได้รับการปฏิบัติตามมากกว่าการละเมิด มาใช้เป็นแนวทางการศึกษาเพื่อพิสูจน์ว่าสหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกในครั้งนี้หรือไม่ เพียงใด โดยการศึกษาการปฏิบัติตามคำตัดสินศาลโลกของสหรัฐอเมริกาในคดีลาแกรนดั้นั้น พอลสันได้สรุปว่ามีการปฏิบัติตามปานกลางและมีผลจากการกดดันของสังคมระหว่างประเทศ หากนำเอาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นก่อนและหลังคดีลาแกรนดี้ซึ่งพอลสันได้ศึกษามามาแยกวิเคราะห์ถึงการปฏิบัติตามและไม่ปฏิบัติตาม ก็จะสามารถมองเห็นภาพการปฏิบัติตามที่ดีขึ้นและความเปลี่ยนแปลงที่มีต่อการใช้โทษประหารชีวิตได้อย่างชัดเจนขึ้น

International Law," in *Fifty years of the International Court of Justice*. (Great Britain: Cambridge University Press, 1996), pp. 63-89.

ภาพที่ 9 แผนภาพแสดงการปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกในกรณีการใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุล

วัน เวลา	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J		
	Government Support	Foreign Affairs Support	Implement	VCCR Breached	Procedural Default	Individual Right	Habeas Corpus Granted	Certiorari Granted	Review	Clemency Granted		
USA	ก่อน	-									มีการละเมิดสิทธิทางกงสุลมาอย่างยาวนาน	USA
	1993,23	-	-								ประหารชีวิต คาลอส แซนตานา	texas
	1993,23	-									ประหารชีวิต รัมอน มอนโตยา	texas
	1997,18	-									ประหารชีวิต ทวีสัน มอนโตยา	texas
	1997,18	-	-								ประหารชีวิต มาริโอ เมอร์ฟี	virginia
1.1,1.2	1998,14	-									ประหารชีวิต นายเบียด	virginia
	1999,24	-	-								ประหารชีวิต นายคาร์ล ลาแกรนด์	virginia
2.1,2.2	1999,4 มี.ค.	-									ประหารชีวิต นายวอลเตอร์ ลาแกรนด์	virginia
	1999,17	-									ประหารชีวิตแดนลีย์ ฟอร์ดเลอร์	texas
	1999, ก.ย.	-									ออกกฎหมายอาญาตามสิทธิทางกงสุล	california
	2000,9พ.ย.	-									ประหารชีวิต มิเกล ฟอร์ดเรส	texas
	2001,20	-									ปฏิเสธผ่อนผันโทษให้บัลเดส	oklahoma
2.3	2002,8มี.ค.	-									อนุญาต habeas corpus แก่มาเดจ	federal
	2002,1พ.ค.	-									เปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้บัลเดส	oklahoma
	2002,14	-									ประหารชีวิตเมดินา	texas
3.1,3.2	2003,17	-								ปฏิเสธ Certiorari ของดอเวส	federal	
3.3	2004,13	-									ผ่อนผันโทษให้ดอเวส , เปลี่ยนโทษประหารให้	oklahoma
	2004,10ธ.ค.	-									certiorari ให้เมดิลิน	federal
	2005, ก.พ.	-									ปรณ.บูรประกาศให้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลโลก	federal
	2005,7พ.ย.	-									certiorari ให้ มาริโอ บัสติลโล	federal
	2005,7พ.ย.	-									certiorari ให้ ลามาต	federal

ช่วงการศึกษารายของพอลกัน

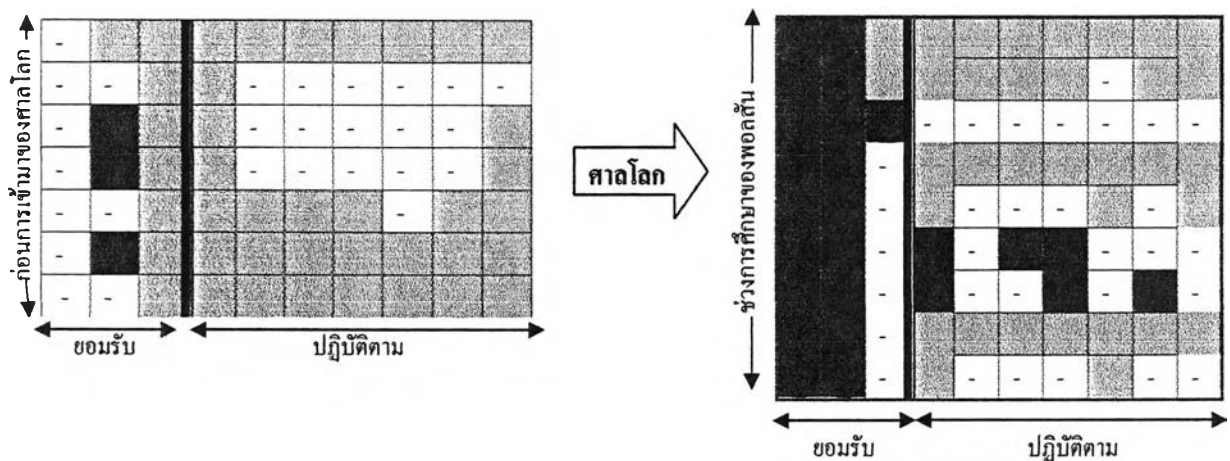
ปฏิบัติตาม (Compliance)
  ไม่ปฏิบัติตาม (Non-Compliance)
 - ไม่เกี่ยวข้อง

A: หมายเหตุถึงความถี่การออกอย่างชัดเจนของรัฐบาลหรือผู้นำสหรัฐอเมริกาว่าจะปฏิบัติตามศาลโลก
 B: การสนับสนุนให้ปฏิบัติตามแนวทางศาลโลกของกระทรวงการต่างประเทศ
 C: การออกกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางกงสุล
 D: การปฏิบัติตามที่ตีหรือการละเมิดการปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลของสหรัฐอเมริกาในระดับที่ประเทศคู่กรณีไม่ได้รับความพอใจ
 E: การนำเอากระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาดขึ้นเป็นข้ออ้างหรือการอ้างถึงกฎหมายในประเทศคู่กรณีเพื่อการปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุล
 F: การให้สิทธิทางกงสุลเป็นสิทธิเฉพาะตัว
 G: การยอมรับของศาลว่าการละเมิดสิทธิทางกงสุลเป็นการจับกุมคุมขังที่มีขอบด้วยกฎหมาย
 H: การยอมรับที่จะให้มีการนำคดีมาพิจารณาใหม่ของศาลสูงโดยอ้างถึงการละเมิดสิทธิทางกงสุล
 I: การทบทวนหรือพิจารณาคดีใหม่โดยคำนึงถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล
 J: การอนุญาตให้ผ่อนผันโทษโดยฝ่ายบริหาร

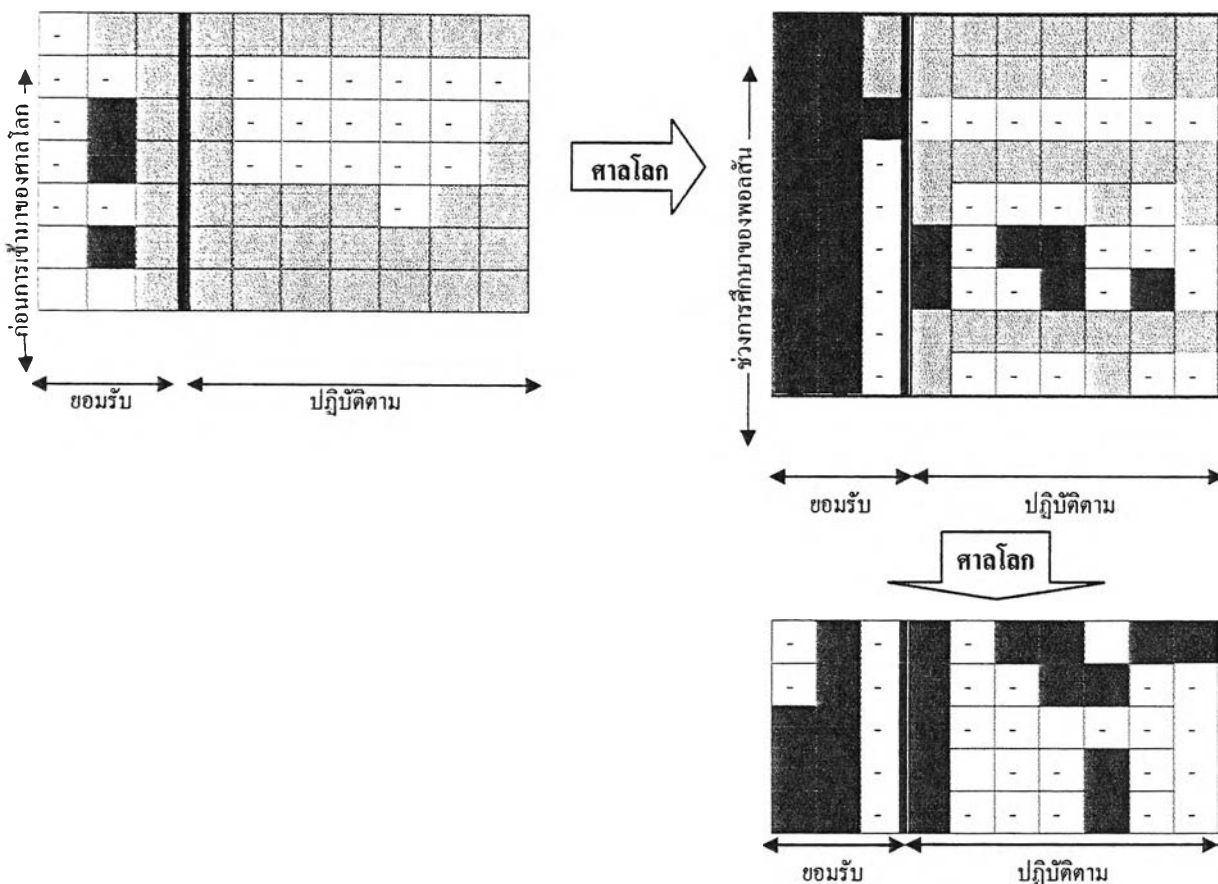
1.1 ช่วงเวลาที่มีการฟ้องคดีเบียดต่อศาลโลก , 1.2 ช่วงเวลาที่ศาลโลกออกคำสั่งชั่วคราวในคดีเบียด
 2.1 ช่วงเวลาที่มีการฟ้องคดีลาแกรนด์ต่อศาลโลก , 2.2 ช่วงเวลาที่ศาลโลกออกคำสั่งชั่วคราวในคดีลาแกรนด์,
 2.3 ช่วงเวลาที่มีคำตัดสินในคดีลาแกรนด์
 3.1 ช่วงเวลาที่มีการฟ้องคดีเวนาต่อศาลโลก , 3.2 ช่วงเวลาที่ศาลโลกออกคำสั่งชั่วคราวในคดีเวนา
 3.3 ช่วงเวลาที่มีคำตัดสินในคดีเวนา

แผนภาพเพื่อการวิเคราะห์การปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกนี้กำหนดให้ช่วง

A - C ในแนวตั้งหมายถึงการยอมรับแนวทางตามคำตัดสินของศาลโลกโดยของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ การสนับสนุนจากฝ่ายกิจการต่างประเทศ และการออกกฎหมายอาญาให้มีแนวทางตามคำตัดสินของศาลโลก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับคำตัดสินของศาลโลกของสหรัฐอเมริกา ส่วนช่วง D - J นั้นเป็นการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาในประเด็นต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตโดยตรง เมื่อนำมาแยกวิเคราะห์ตามวันเวลาจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในช่วงเวลาของการศึกษาของพอลสันนั้นมีการยอมรับแนวทางตามคำตัดสินของศาลโลกมากขึ้นโดยฝ่ายกิจการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา และยังมีการปฏิบัติตามแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศในแต่ละด้านมากขึ้นด้วยเช่นกัน แต่ก็ยังคงมีการไม่ปฏิบัติตามบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปของพอลสันว่าสหรัฐอเมริกาได้ปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกในคดีลาแกรนด์ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบการใช้โทษประหารชีวิตซึ่งละเมิดสิทธิทางกงสุลก่อนคำตัดสินของศาลโลกในคดีลาแกรนด์

จากนั้นผู้ศึกษาวิจัยได้นำเอาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นภายหลังการศึกษาของพอลสันมาวิเคราะห์และสร้างแผนภาพเพิ่มเติมขึ้นมา รวมถึงในกรณีของคดีอเวน่าและผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นภายหลังคดีอเวน่าซึ่งปรากฏผลเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตที่น่าสนใจเพิ่มเติมขึ้นมาดังนี้

แผนภาพที่ปรากฏขึ้นมาแสดงให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นว่า คำตัดสินของศาลโลกในกรณีเดียวกันนี้ได้ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามเพิ่มมากขึ้น แต่แม้ว่าแผนภาพจะปรากฏการปฏิบัติตามมากขึ้นภายหลังจากคำตัดสินของศาลโลกที่มีในคดีลาแกรนด์และคดีอเวน่า แต่อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามนี้ก็อยู่ภายใต้การจำกัดความของ ความหมายของ การปฏิบัติตาม (Compliance) ให้อยู่เพียงแค่การปฏิบัติตามแนวทางคำตัดสินของศาลโลกซึ่งเป็นที่พอใจของคู่กรณีเท่านั้น มิได้คำนึงถึงผลการปฏิบัติตามนั้นจะถูกต้องตรงตามคำตัดสินของศาลของศาลโลกทุกประการ เพราะหากพิจารณาเช่นนั้นแล้ว ผลการพิสูจน์อาจจะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้หากไม่กำหนดไว้ให้ชัดเจนก่อนคงไม่อาจสรุปผลการศึกษาวิจัยได้เลย

ในกรณีที่เกิดขึ้น สหรัฐอเมริกามีได้ปฏิบัติตามแนวทางศาลโลกเพราะเกรงกลัวอำนาจซึ่งศาลโลกอาจเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงใช้กำลังบังคับให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตาม ซึ่งสหรัฐอเมริกาก็ไม่ได้ปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกทุกประการและโดยทันที แต่การตีความระบอบระหว่างประเทศของศาลโลกอันเป็นที่ยอมรับได้แทรกซึมเข้าไปมีผลต่อผู้ใช้โทษประหารชีวิตในประเทศ

และเกิดการต่อรองกันจนมีผลไปยังการใช้โทษประหารชีวิตในแนวทางได้ในที่สุด ด้วยสหรัฐอเมริกา
คำนึงถึงผลประโยชน์ในการคุ้มครองคนชาติของตนในต่างประเทศ

นอกจากนี้ในการปฏิบัติตามของสหรัฐอเมริกาแต่ครั้งนี้ยังไม่ได้มีการศึกษาวิจัยที่
ลึกลงไปถึงสาเหตุของการปฏิบัติตามที่แท้จริงทุกกรณี บางกรณีเราทราบถึงสาเหตุการปฏิบัติตามโดย
คำประกาศของผู้นำประเทศ จากความคิดเห็นของผู้พิพากษาที่ได้ตัดสินไปในแนวทางอ้างอิงจากคำ
ตัดสินของศาลโลก หรือการให้สัมภาษณ์ของผู้ว่าการรัฐในการผ่อนผันโทษประหาร แต่ในบางกรณีเรา
ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่าการปฏิบัติตามนั้นเป็นไปโดยกฎหมายภายในอยู่แล้ว หรือได้รับอิทธิพลจากคำ
ตัดสินของศาลโลก แต่อย่างไรก็ตามจากข้อเท็จจริงดังกล่าวก็สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อตาม
มาตรฐานเดียวกับบรรณกรรมของโคเลเตอร์ พอลสันซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยในลักษณะนี้มา

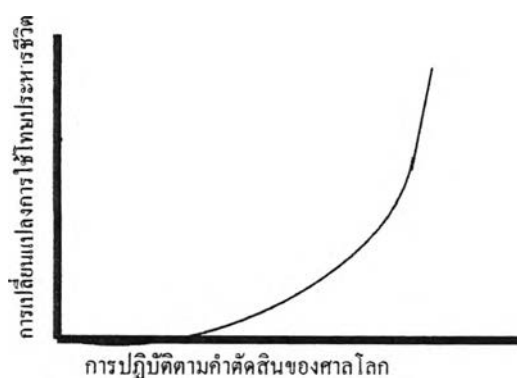
**สมมติฐานที่ 3 : คำตัดสินและตีความระบอบระหว่างประเทศเรื่องสิทธิทางกงสุลของ
ศาลโลกเป็นปัจจัยภายนอกประเทศที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตใน
ประเทศสหรัฐอเมริกา**

เมื่อสมมติฐานที่ 1 และ 2 ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าสหรัฐอเมริกาได้ยอมรับและปฏิบัติ
ตามแนวทางคำตัดสินของศาลโลกในแนวทางที่ดีขึ้น ผลการพิสูจน์สมมติฐานทั้ง 2 ข้อดังกล่าวส่งผล
จึงส่งผลต่อเนื่องมาถึงสมมติฐานที่ 3 นี้ ดังเราได้ทราบแล้วว่าคำตัดสินของศาลโลกเป็นการตีความ
การปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศที่มีความผูกพันต่อสมาชิกในระบอบซึ่งจะสามารถแสดงให้เห็น
ว่าผู้ใดเป็นผู้ละเมิดระบอบระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลต่อชื่อเสียงและอาจนำมาซึ่งการไม่ปฏิบัติตามตอบ
แทนได้ด้วยเช่นกัน รัฐในระบอบจะนำเอาแนวทางคำตัดสินของศาลโลกมากดดันเพื่อให้มีการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพราะไม่ต้องการจะเสียประโยชน์เช่นกัน ในกรณีนี้เองก็พบว่าประเทศต่างๆ
จำนวน 59 ประเทศ องค์การระหว่างประเทศและในประเทศกว่า 75 องค์การได้ออกมาแสดงให้เห็นว่า
ต้องการให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลก สิ่งเหล่านี้เป็นกลไกที่ทำให้สหรัฐอเมริกายอม
ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศมากขึ้นเพื่อมิให้เสียชื่อเสียงและได้รับผลตอบแทนที่ดีจาก
ระบอบนี้ต่อไปได้ในอนาคต เมื่อการใช้โทษประหารชีวิตกับการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศมี
ความขัดแย้งกันเพราะไม่สามารถเกิดขึ้นได้พร้อมกัน สหรัฐอเมริกาจึงยอมปฏิบัติตามระบอบระหว่าง
ประเทศด้วยการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการบางอย่างเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศ

การปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องสิทธิทางกงสุลในระดับหนึ่งได้ทำ
ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา ซึ่งสามารถเอาความสัมพันธ์ดังกล่าว
มาเขียนกราฟอย่างง่าย ๆ ได้ดังนี้

ภาพที่ 10 เส้นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามระบอบกับการเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา

จากบทที่ 3 ซึ่งได้กล่าวถึงปัจจัยภายในและภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาจะเห็นได้ว่า ปัจจัยภายนอกประเทศบางประเด็นได้ส่งผลกระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตโดยตรงและทางอ้อม โดยทางอ้อมนั้นได้มีความเกี่ยวข้องมาถึงปัจจัยภายในประเทศ กล่าวคือ การที่ประธานาธิบดีได้ใช้อำนาจของประธานาธิบดีสั่งการให้ศาลของมลรัฐปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกนั้นอาจถือได้ว่าเป็นปัจจัยภายในอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นต่อการแก้ไขโทษประหารชีวิตในประเทศ หรืออาจพิจารณาว่าเป็นเพราะคำตัดสินของศาลโลกที่มีผลต่อการประกาศยอมรับคำตัดสินของประธานาธิบดีและทำให้ประธานาธิบดีดำเนินการเช่นนั้น ซึ่งในกรณีเช่นนี้คงไม่อาจที่จะแยกแยะได้อย่างเด็ดขาด เพราะหากประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว หรือผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการแก้ไขโทษประหารชีวิตไม่ยอมรับและปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกแล้ว ก็ยังไม่มี ความชัดเจนว่าสหรัฐอเมริกาจะได้รับผลกระทบที่ชัดเจนอย่างไร แต่เนื่องจากเหตุผลที่ปรากฏในคำประกาศของประธานาธิบดีและเหตุผลของผู้มีอำนาจแก้ไขโทษประหารชีวิตที่แสดงออกมายอมรับถึงอิทธิพลคำตัดสินของศาลโลกนี้ สามารถสรุปได้ว่าคำตัดสินของศาลโลกนี้เป็นปัจจัยภายนอกประเทศที่มีความสำคัญอันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตสหรัฐอเมริกาในประเด็นการประหารชีวิตชาวต่างชาติซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล จึงสามารถตอบสมมติฐานข้อนี้ได้ว่า คำตัดสินของศาลโลกเป็นปัจจัยภายนอกประเทศที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตของสหรัฐอเมริกาในกรณีการใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุล

6.2 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาวิจัยนี้พบว่า สภานิติบัญญัติไทยในสังคมนาระหว่างประเทศตามแนวคิดสังคมนิยมเชิงโครงสร้างของวอลท์ได้มองรัฐเป็นตัวแสดงหลักเพียงอย่างเดียวและให้ความสำคัญกับอำนาจและผลประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญ โดยมองว่ารัฐจะดำเนินถึงแต่ผลประโยชน์ของตนและทำทุกอย่างเพื่อความอยู่รอดและไม่ไว้ใจว่ารัฐต่างๆ นั้นจะปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศอย่างจริงจัง ประกอบการที่ยังไม่มีอำนาจสูงสุดเหนือรัฐเพื่อทำหน้าที่รัฐบาลโลก จึงทำให้ระบบระหว่างประเทศตามแนวคิดสังคมนิยมเชิงโครงสร้างมองข้ามความสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศและให้ความสำคัญกับประเทศมหาอำนาจซึ่งเป็นผู้กำหนดระเบียบโลก³

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมหาอำนาจทางด้านการทหารและเศรษฐกิจซึ่งมีบทบาทสำคัญในสังคมนาระหว่างประเทศ ที่ผ่านมาสหรัฐอเมริกาได้แสดงตัวเป็นตำรวจโลกเพื่อทำหน้าที่รักษาระเบียบโลกและสนับสนุนการใช้กำลังเพื่อบังคับให้รัฐต่างๆ ปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศมากมายซึ่งในบางครั้งก็ถูกมองว่าเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าการดำเนินถึงสันติภาพของโลก ในบางกรณีสหรัฐอเมริกาได้อ้างความชอบธรรมโดยการตีความกฎหมายระหว่างประเทศตามแนวทางของตนเอง เมื่อนำเอาแนวคิดสังคมนิยมเชิงโครงสร้างของวอลท์มาพิจารณาแล้วก็พอที่จะทำให้เราเข้าใจได้ว่า ความเป็นประเทศมหาอำนาจของสหรัฐอเมริกานี้เองทำให้สหรัฐอเมริกาสามารถกระทำการต่างๆ ได้แม้ว่าจะถูกกล่าวหาว่าละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศก็ตาม เพราะไม่อาจมีอำนาจใดที่จะลงโทษสหรัฐอเมริกาได้ แต่ขณะเดียวกันก็เกิดคำถามในสังคมนาระหว่างประเทศว่า หากสหรัฐอเมริกาไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่แล้ว สิ่งใดที่จะสามารถทำให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศได้

สภานิติบัญญัติไทยในยุคโลกาภิวัตน์นั้นได้ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ข้ามชาติระหว่างตัวแสดงต่างๆ ในสังคมนาระหว่างประเทศมากขึ้น จนทำให้เราไม่อาจมองรัฐเป็นตัวแสดงเพียงหนึ่งเดียวและมองข้ามตัวแสดงอื่นๆ ที่มีอยู่ได้ ตัวแสดงต่างๆ เหล่านั้นล้วนมีผลประโยชน์ที่ต้องการเป็นของตนเอง ซึ่งในบางครั้งก็สามารถกดดันให้รัฐตอบสนองผลประโยชน์ของตนได้มากกว่าการตอบสนองผลประโยชน์ของรัฐเอง ผลประโยชน์เหล่านี้ไม่ได้มีเพียงประเด็นความมั่นคงเท่านั้น แต่ได้ขยายไปถึงผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ด้วยผลประโยชน์บางประการดังเช่นสิทธิทางกงสุลในการคุ้มครองคนชาติซึ่งสหรัฐอเมริกานั้นไม่สามารถจัดหาได้เองทั้งหมดโดยปราศจากความร่วมมือจากประเทศอื่น การละเมิดของสหรัฐอเมริกานั้นจะต้องเสียผลประโยชน์ที่คนชาติของตนไม่ได้รับการ

³ Waltz Kenneth. *Theory of International Politics* (1979). pp. 88-93.

ดูแลอย่างดีเช่นเดียวกัน ซึ่งคล้ายกับการลงโทษที่ประเทศที่อ่อนแอกว่าสามารถหียบยื่นให้ สหรัฐอเมริกาได้เช่นเดียวกัน

ความร่วมมือระหว่างรัฐที่เกิดขึ้นมานั้นแม้ยังคงเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของรัฐหรือตัวแสดงต่างๆ เป็นสำคัญ แต่ก็ทำให้สังคมระหว่างประเทศในยุคปัจจุบันนั้นมิได้เกิดสงครามขึ้นตลอดเวลาแต่กลับจะมีความร่วมมือเพิ่มมากขึ้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงต่างๆ ที่เป็นไปในลักษณะของความร่วมมือนั้นได้ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกัน และเมื่อความร่วมมือมีมากขึ้นในประเด็นต่างๆ และเกิดการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันมากขึ้น⁴ จึงได้เกิดเป็นปรากฏการณ์ที่โคเฮนและนายเรียกว่า การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน⁵ สภาพการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนได้ทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารในประเด็นต่างๆ มากมาย อันนำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของรัฐมหาอำนาจ และเพิ่มศักยภาพให้รัฐที่อ่อนแอหรือตัวแสดงอื่นที่ไม่ใช่รัฐ และในสภาพเช่นนี้เองได้ทำให้ตัวแสดงอื่นๆ นอกจากรัฐนั้นมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน⁶

ประเทศมหาอำนาจอย่างเช่นสหรัฐอเมริกาก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงพ้นไปจากปรากฏการณ์การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนในระบบระหว่างประเทศได้ แม้จะเป็นประเทศมหาอำนาจทางด้านการทหารและเศรษฐกิจ แต่ก็ไม่อาจตอบสนองความต้องการของตนเองและตัวแสดงต่างๆ ที่มีอยู่ภายในประเทศได้ทั้งหมดโดยไม่อาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ในปัจจุบันสหรัฐอเมริกาได้มีความร่วมมือระหว่างประเทศมากมายในประเด็นต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน ฯลฯ ความร่วมมือในแต่ละด้านกับประเทศต่างๆ นั้นบางครั้งก็มีความเกี่ยวข้องและซ้อนทับกัน

ความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีขึ้นในสังคมระหว่างประเทศนั้นเต็มไปด้วยกฎกติกา ซึ่งถูกกำหนดขึ้นมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติต่อกันและเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่หมู่สมาชิกตามที่ได้คาดหวังไว้ร่วมกันด้วย กฎกติกาเหล่านี้คือ ระเบียบระหว่างประเทศ (International Regime) ดังที่ กราสเนอร์และนักคิดนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ความร่วมมือระหว่างประเทศจะเป็นไปด้วยดีและยั่งยืนก็ต่อเมื่อประเทศที่ร่วมมือกันนั้นได้ปฏิบัติตามระเบียบระหว่างประเทศด้วยดี

⁴ สมพงษ์ ชูมาก, ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคปัจจุบัน(ทศวรรษ 1990 สู่ทศวรรษแรกแห่งศตวรรษที่ 21)(กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 58.

⁵ Robert O. Keohane and Joseph S. Nye, Power and Interdependence : World Politics in Transition. p. 225.

⁶ Robert O. Keohane and Joseph S. Nye, "Power and Interdependence in the information age," Foreign Affairs 77(5)(September – October 1998): 81-95.

(Compliance) และไม่ถูกกล่าวหาโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งว่าได้ละเมิดระบอบระหว่างประเทศ (Non-Compliance)

แต่ความร่วมมือระหว่างประเทศก็ไม่ได้เป็นไปได้ด้วยดีเสมอไป ดังที่เราทราบว่าปัจจุบันยังไม่มีอำนาจเหนือรัฐที่ทำหน้าที่รัฐบาลโลกซึ่งจะสามารถลงโทษหรือบังคับให้รัฐปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศในเรื่องต่างๆ ได้ทั้งหมด ประเทศมหาอำนาจอย่างเช่นสหรัฐอเมริกานั้นก็เคยปฏิเสธและถอนตัวจากรบอบระหว่างประเทศในบางเรื่องไปโดยไม่สนใจว่าจะถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมระหว่างประเทศมากน้อยเพียงใด และที่ผ่านมาก็ยังไม่เคยมีผู้ใดสามารถใช้อำนาจทางทหารหรือใช้การลงโทษเพื่อบังคับให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศได้

อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างประเทศและเป็นระบอบระหว่างประเทศที่รัฐสมาชิกได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อกัน ดังที่ทราบแล้วว่าตามมาตรา 36 ของอนุสัญญานี้ได้กำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ทางกงสุลเพื่อผลประโยชน์ของรัฐสมาชิกดังที่คาดหวังไว้ สิทธิทางกงสุลตอบสนองความต้องการของรัฐและตัวแสดงอื่นๆ ในด้านการคุ้มครองดูแลคนชาติของตนที่พักอาศัยอยู่ต่างประเทศ สิทธิทางกงสุลเป็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นได้โดยอาศัยความร่วมมือจากรัฐที่คนชาตินั้นพักอาศัยอยู่

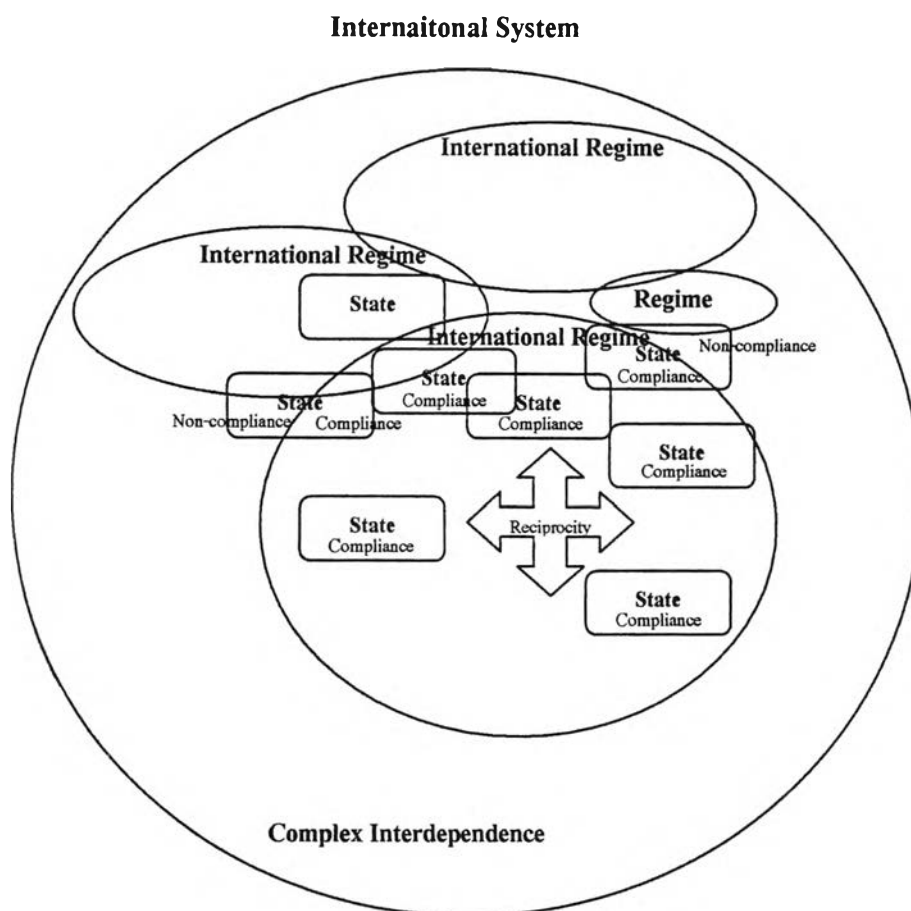
สหรัฐอเมริกานั้นคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องสิทธิทางกงสุลเป็นอย่างดี จึงได้ลงนามและให้สัตยาบันโดยไม่มีข้อสงวนในอนุสัญญานี้เมื่อปี ค.ศ.1969 โดยในแต่ละปีนั้นมีชาวอเมริกันเดินทางไปพักอาศัยอยู่ในต่างประเทศกว่า 10,000 คน ซึ่งทั้งหมดก็ล้วนแต่ต่างคาดหวังความคุ้มครองจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาว่าจะให้ความคุ้มครองเมื่อตนถูกจับกุมคุมขังและดำเนินคดีในต่างประเทศ สหรัฐอเมริกาได้ให้ความคุ้มครองคนชาติของตนเองในต่างประเทศเป็นอย่างดีโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศและระบอบระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางกงสุล ที่ผ่านมาสหรัฐอเมริกาได้เคยมีข้อพิพาทกับประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลมาแล้ว อีกทั้งยังเคยอาศัยอำนาจศาลโลกเข้ามาแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ด้วย

แต่อย่างไรก็ตามรัฐที่เป็นสมาชิกในระบอบระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิทางกงสุลก็ต้องยึดถือปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลต่อกันด้วยดีตามหลักการต่างตอบแทน (Reciprocity) การต่างตอบแทนนั้นมีหลายรูปแบบดังที่ มาร์แชล ซาฮ์ฮินส์ได้อธิบายไว้⁷ แต่การปฏิบัติต่างตอบแทนอย่างสมดุลง่ายๆ ซึ่งรัฐได้พร้อมใจกันตอบแทนโดยทันทีและเท่าเทียมนั้นจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน

⁷ Robert C Keohane , "After Hegemony," in *Cooperation and Discord in the World Political Economy*. pp. 128-131.

และไม่เกิดหนี้สินและค่าความเชื่อถือ ซึ่งจะไม่มีควมจำเป็นที่จะต้องกำหนดกฎกติกาเพิ่มเติมเพื่อให้มีการตอบแทนกลับมาอีกแต่อย่างใด

ภาพที่ 11 ระบบความร่วมมือระหว่างประเทศในระบบระหว่างประเทศ

การปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิทางกงสุลของรัฐสมาชิกและสหรัฐอเมริกาที่ผ่านมาแม้จะไม่สมบูรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาทุกกรณี แต่ก็มิได้ถึงขั้นเกิดการเรียกร้องว่าละเมิดระบอบระหว่างประเทศและกลับกลายเป็นข้อพิพาทระหว่างประเทศ เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดนั้นยังไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนและก็ได้มีการตีความการปฏิบัติที่แตกต่างกัน กรณีการละเมิดสิทธิทางกงสุลแก่ชาวอเมริกันของประเทศซีเรียเมื่อปี ค.ศ.1975 หรือกรณีชาวเดนมาร์กที่ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลในมลรัฐนิวยอร์กก็จบลงด้วยการประณามและเรียกร้องให้ปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลให้ดีขึ้นผ่านช่องทางทางการทูตเท่านั้น แต่ต่อมาเมื่อมีการตรวจสอบพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกานั้นได้ละเมิดสิทธิทางกงสุลแก่คนชาติของประเทศต่างๆ เป็นจำนวนมากซึ่งการละเมิดสิทธิทางกงสุลในหลายกรณีเกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศ จึงได้ก่อให้เกิดเป็นข้อพิพาทระหว่างประเทศในเวลาต่อมา เนื่องจากการละเมิดสิทธิทางกงสุลใน

สหรัฐอเมริกา นั้นได้ปรากฏความเสียหายให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอาจทำให้นักโทษได้รับโทษถึงขั้นประหารชีวิตและสหรัฐอเมริกา ก็ได้ตีความการปฏิบัติตามอนุสัญญาเพื่อชดเชยการละเมิดแตกต่างกันไป จากประเทศที่เสียประโยชน์ สหรัฐอเมริกาถูกกล่าวหาในกรณีนี้ได้ละเมิดการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศ การต่างตอบแทนอย่างไม่สมคณนี้จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดหรือกติกาเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดการตอบแทนที่ตีกลับมา

การใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลชาวต่างชาติ นั้นได้แสดงให้เห็นถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลโดยชัดเจน เนื่องจากการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกานั้นเป็นเรื่องการเมืองภายในประเทศซึ่งมีความลับซับซ้อน และมีความยุ่งยากสำหรับชาวต่างชาติซึ่งไม่มีความเข้าใจและความคุ้นเคยกับกฎหมายอาญา ภาษาและ วัฒนธรรมของสหรัฐอเมริกา จากประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการการใช้โทษประหารชีวิตของสหรัฐอเมริกาในอดีตมาจนถึงปัจจุบันแสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกามีความนิยมในการใช้โทษประหารชีวิตแม้ว่าจะเป็นประเทศผู้นำในด้านสิทธิมนุษยชนก็ตาม และปรากฏงานศึกษาวิจัยอีกมากมายที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ได้มาตรฐานและความลำเอียงในการใช้โทษประหารชีวิต ดังนั้นการได้รับคำแนะนำที่ดีหรือการต่อสู้คดีอย่างถูกต้องมีผลอย่างมากต่อการได้รับหรือไม่ได้รับโทษประหารชีวิต ในขณะที่มีประเทศในโลกจำนวนมากได้ยกเลิกหรือจำกัดการใช้โทษประหารชีวิตในประเด็นต่างๆ อีกทั้งในสังคมระหว่างประเทศยังได้มีความร่วมมือระหว่างประเทศมากมายซึ่งต่อต้านและจำกัดการใช้โทษประหารชีวิต แต่สหรัฐอเมริกานั้นกลับปฏิเสธข้อจำกัดและใช้โทษประหารชีวิตมากติดอันดับต้นๆ ของโลกมาโดยตลอด

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลระหว่างสหรัฐอเมริกากับรัฐบาลต่างประเทศนั้นมิได้เกิดขึ้นจากการที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมิได้แจ้งสิทธิทางกงสุลแก่ผู้ถูกจับกุมคุมขังชาวต่างชาติดังที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลมาตรา 36 เพียงเท่านั้น แต่เกิดจากการตีความการปฏิบัติภายหลังที่ได้มีการละเมิดไปแล้วซึ่งก็คือการชดเชยการละเมิดสิทธิทางกงสุลที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาซึ่งสหรัฐอเมริกาได้ละเมิดไปก่อนแล้ว สหรัฐอเมริกายังคงใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลโดยไม่ได้คำนึงถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลแต่อย่างใด ในขณะที่ประเทศซึ่งคนชาติของตนถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลได้ตีความว่าการละเมิดสิทธิทางกงสุลนั้นจะต้องชดเชยด้วยการทบทวนหรือพิจารณาคดีใหม่โดยคำนึงถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล และมีความพอใจต่อเมื่อบุคคลนั้นจะไม่ได้รับโทษประหารชีวิต

สาเหตุของการไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศของรัฐต่างๆ รวมทั้งของสหรัฐอเมริกาในกรณีนี้ นั้น เซเยสและเซเยสได้กล่าวว่าเป็นผลจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ⁸ ความกำกวมและไม่แน่นอนในภาษาของสนธิสัญญาอันนำมาซึ่งการตีความแตกต่างกัน (Ambiguity) ข้อจำกัดของในเรื่องศักยภาพของสมาชิกที่จะปฏิบัติตามให้สำเร็จ (Limitation of Capacity) และ กฎเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในสนธิสัญญานั้นตามไม่ทันความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของรัฐ (The Temporal Dimension) สหรัฐอเมริกาได้อาศัยความกำกวมและความไม่แน่นอนในภาษาของสนธิสัญญาตีความเพื่อผลประโยชน์ของตน และยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับศักยภาพซึ่งเกิดขึ้นจากการที่สหรัฐอเมริกาไม่ได้ออกกฎหมายภายในเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของตนปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลอย่างจริงจัง รวมทั้งกฎเกณฑ์ที่มีในสนธิสัญญาที่มีขึ้นตั้งแต่กำเนิดสนธิสัญญานั้นก็ถูกคาดคิดว่าต่อมากจะส่งผลกระทบต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาจนทำให้สหรัฐอเมริกานั้นปรับตัวตามไม่ทัน ด้วยปัจจัยต่างดังกล่าวนี้เอง สหรัฐอเมริกาจึงได้กระทำกรอย่างเงียบๆ ด้วยการตีความบรรทัดฐานให้เป็นไปตามความเข้าใจของตนและเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

ด้วยการตีความการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศที่แตกต่างกันนี้คงไม่สามารถกำหนดได้ว่าผู้ใดเป็นผู้ละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศ แต่ก็ต้องถือว่าการไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศในขณะที่มีการตีความแตกต่างกันนั้นยังคงมีอยู่ แต่อย่างไรก็ตามระบอบระหว่างประเทศนั้นก็มิกลไกที่ทำให้เกิดความร่วมมือและปฏิบัติตามไปในทางที่ดีได้ เซเยสและเซเยสได้กล่าวถึงการทำให้เกิดการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศด้วยวิธีการใช้กำลังบังคับนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก จึงได้เสนอแนวคิดว่าด้วยการบริหารจัดการ (Managerial Model) เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามว่าซึ่งระบอบได้มีเป็นส่วนประกอบ 3 ประการ⁹ คือ 1. Justification and Discourse 2. Interdependence and Complexity และ 3. The Role of Organization in International Legal Discourse

ด้วยระบอบระหว่างประเทศทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิทางกงสุลนั้นทำให้การบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามที่เซเยสและเซเยสได้นำเสนอนั้นมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวทางที่เกิดขึ้นโดยตัวของระบอบระหว่างประเทศดังเช่นที่โคเฮนได้กล่าวไว้ ระบอบระหว่างประเทศนั้นสามารถเพิ่มข้อมูลที่จำเป็นเพื่อลดความไม่แน่นอนและเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างเงื่อนไขการเจรจาที่มีระเบียบโดยนำเอาประเด็นต่างๆ

⁸ Abram Chayes and Anthonia Chaves, The New Sovereignty: Compliance with international regulatory agreement, pp. 9- 17.

⁹ Abram Chayes, and Anthonia Chaves, The New Sovereignty: Compliance with international regulatory agreement, pp. 109 -127.

ที่เกี่ยวข้องเข้ามาสู่การเจรจาได้อย่างซับซ้อน ระบบสามารถตัดสินว่าพฤติกรรมใดชอบธรรมหรือไม่ ชอบธรรมอันเป็นการเพิ่มคุณค่าและความสำคัญให้กับชื่อเสียงของรัฐ (Reputation) ที่มีผลต่อการปฏิบัติตามระบบ และทำให้เกิดการตรวจสอบและบังคับให้เกิดการปฏิบัติตามบนพื้นฐานของการต่างตอบแทน¹⁰ โด널ด์ ปูชาลา ได้ให้ความเห็นว่าระบบเป็นสิ่งที่คอยบังคับและกำหนดพฤติกรรมของผู้เข้าร่วม กำหนดว่าพฤติกรรมใดชอบธรรมหรือควรถูกประณามและมีผลต่อวิธีการและระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันด้วย¹¹

กลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งตามแนวทางการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามของเขยสและเขยสหรือแนวคิดในเรื่องระบบก็คือ องค์การระหว่างประเทศ ที่นอกจากจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อให้เกิดความร่วมมือและมีบทบาทในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่วางกฎเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยอาศัยความและวางแนวทางการปฏิบัติตามระบบระหว่างประเทศอันเป็นที่ยุติ เป็นการปรับปรุงระบบและทำให้แนวทางนั้นเป็นระบบระหว่างประเทศที่เพิ่มเติมขึ้นมา เป็นการลดความกำกวมของภาษาและปรับปรุงระบบให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามกลไกต่างๆ คงไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยสมบูรณ์หากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงในระบบนั้นไม่ได้เป็นไปในสภาพการพึ่งพาอาศัยกันอย่างซับซ้อนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ด้วยปัจจัยดังกล่าวที่มีอยู่จะทำให้รัฐที่ไม่ปฏิบัติตามระบบระหว่างประเทศปฏิบัติตามระบบระหว่างประเทศมากขึ้น และป้องกันมิให้มีการไม่ปฏิบัติตามระบบระหว่างประเทศ

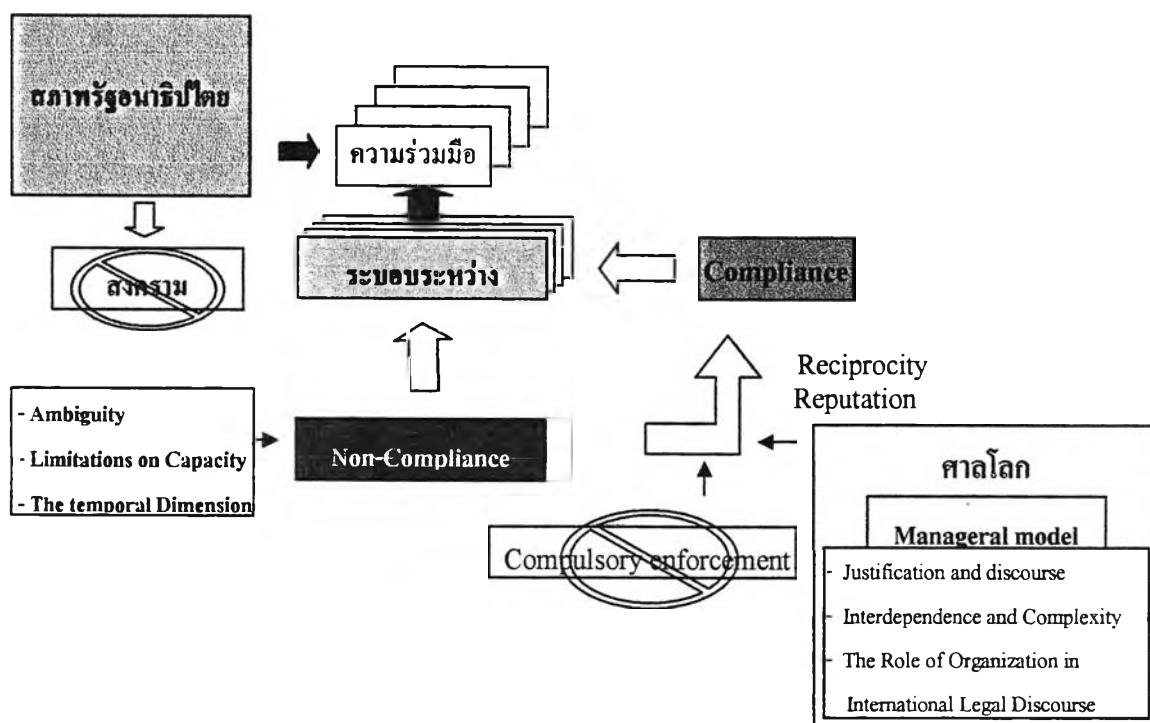
---

¹⁰ Robert O Keohane , "After Hegemony," in Cooperation and Discord in the World Political Economy. p. 245.

¹¹ Donald J. Puchala and Raymond F. Hopkins, "International Regime: Lesson from Inductive Analysis," in International Organization(Spring 1982), pp. 246.

ภาพที่ 12 บทบาทของศาลโลกที่ทำให้เกิดความร่วมมือด้วยวิธีการการบริหารการจัดการ

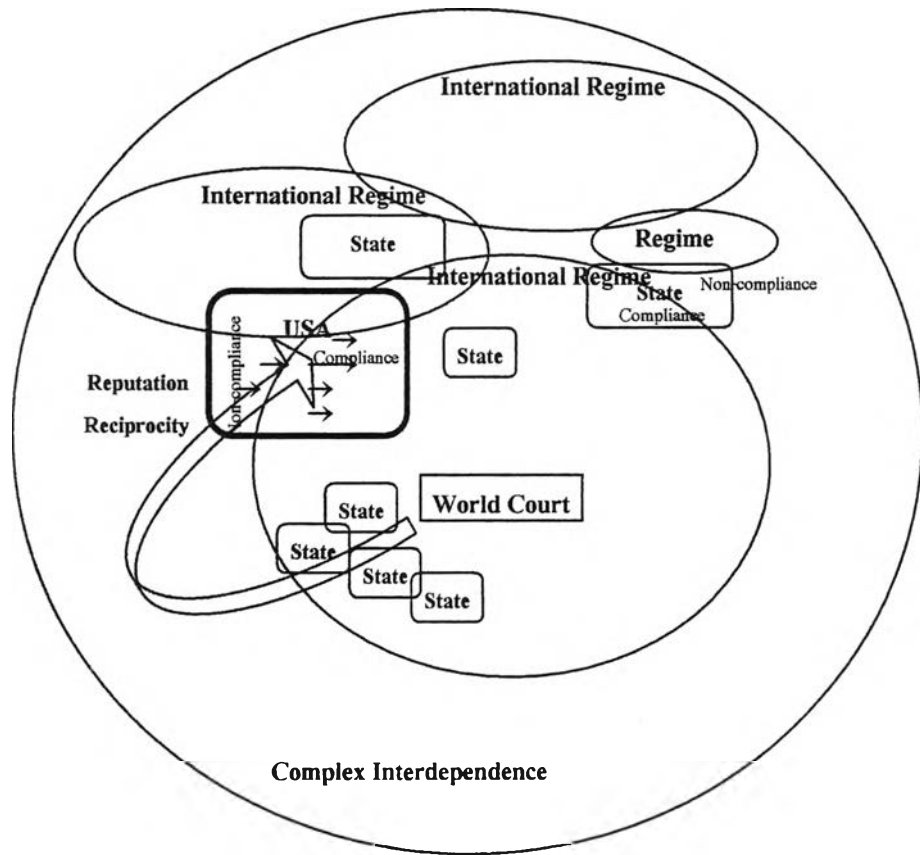

บทบาทของศาลโลกที่พบจากการศึกษาวิจัยนี้ มิได้เกิดขึ้นโดยลำพัง แต่มีปัจจัยหลายประการสนับสนุน อย่างเช่น สิทธิทางกงสุลนั้นเป็นผลประโยชน์ที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้หากไม่ได้รับการต่างตอบแทนจากประเทศสมาชิกอื่น สหรัฐอเมริกาจะต้องเสียชื่อเสียงจากหากไม่ปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศตามคำตัดสินของศาลโลกในระดับที่ประเทศสมาชิกอื่นพอใจและนำมาซึ่งการไม่ต่างตอบแทนเช่นกัน นอกจากนี้การใช้โทษประหารชีวิตในประเทศที่มีข้อพิพาทกับสหรัฐอเมริกาเองก็เป็นปัจจัยสำคัญ ในกรณีประเทศเยอรมันและเม็กซิโกซึ่งไม่ใช้โทษประหารชีวิตมาเป็นเวลานานนั้น ทำให้การใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลกับคนชาตินั้นเกิดความเสียหายร้ายแรง ในกรณีของประเทศไทย ประเทศเวียดนาม และประเทศอิรักซึ่งมีคนชาติถูกประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลก็ไมอาจเรียกร้องได้ดังกรณีนี้

สิ่งที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยนี้คือ ในสังคมระหว่างประเทศที่ยังไม่มีอำนาจเหนือรัฐ กฎหมายระหว่างประเทศยังไม่มีการใช้บังคับและลงโทษผู้ละเมิดอย่างเด็ดขาด ระบอบระหว่างประเทศที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างประเทศนั้นได้มีกลไกซึ่งทำให้เกิดการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือระบอบระหว่างประเทศ และรักษาความร่วมมือไว้ให้คงอยู่ต่อไปได้ องค์การระหว่างประเทศดังเช่นศาลโลกได้มีบทบาทสำคัญต่อการรักษาสันติภาพโดยการสร้างเสริมและปรับปรุงระบอบให้ดำเนินต่อไปได้ และศาลโลกเป็นองค์การระหว่างประเทศซึ่งทำหน้าที่ดังกล่าวได้เป็น

อย่างดีเพราะเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีความเป็นกลาง มีความผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศและได้รับการยอมรับจากประเทศที่อยู่ในระบอบให้ตัดสินและตีความการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศ การปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศที่มีการปรับปรุงนี้ทำให้รัฐสมาชิกต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการเมืองภายในประเทศบ้างก็ตาม เพียงเพื่อรักษาผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับในระบอบต่อไป รวมทั้งสภาพการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนทำให้สหรัฐอเมริกาไม่อาจเพิกเฉยต่อแรงกดดันของสังคมระหว่างประเทศได้

ภาพที่ 13 ศาลโลกมีบทบาทที่ทำให้รัฐปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศมากขึ้นและนำพาให้รัฐอื่นในระบอบเข้ามาร่วมกดดันรัฐที่ละเมิดให้ปฏิบัติตาม

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยถึงบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศที่มีต่อการเมืองภายในรัฐในกรณี ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยทราบถึงการจัดระเบียบโลกโดยวิธีการหนึ่ง ซึ่งเน้นที่บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ ในกรณีนี้ องค์กรระหว่างประเทศอย่างเช่นศาลโลกสามารถเป็นที่พึ่งให้แก่รัฐที่อ่อนแอกว่าได้ในกรณีของการตีความการปฏิบัติตามระบอบระหว่างประเทศ แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้ประเทศมหาอำนาจอย่างเช่นสหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามนั้นคงเป็นการต่างตอบแทนที่มีผลโดยตรงกับตัวแสดงที่เป็นปัจเจกชนหรือคนชาติสหรัฐอเมริกาในต่างประเทศ เพราะหากเป็นกรณีข้อพิพาทเกี่ยวกับดินแดน อาณาเขต ความมั่นคง หรือ แม้แต่เศรษฐกิจที่กระทบต่อตัวแสดงในระดับรัฐหรือองค์กรแล้ว สหรัฐอเมริกาอาจไม่ยอมรับหรือเชื่อฟังคำตัดสินของศาลโลกและอาจไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ขึ้นกับการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา

ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาถึงกรณีเกิดข้อพิพาทโดยเฉพาะกรณีพิพาทกับประเทศมหาอำนาจ การหวังพึ่งพ้องค์กรระหว่างประเทศอย่างเช่นศาลโลกนั้นจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อระบอบระหว่างประเทศนั้นมีกลไกที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตามที่ดี ศาลโลกเป็นเพียงองค์กรระหว่างประเทศทางด้านตุลาการที่มีความน่าเชื่อถือในการตีความกฎหมายระหว่างประเทศเท่านั้น ศาลโลกคงไม่อาจถูกคาดหวังว่าจะใช้เป็นเครื่องมือเพื่อบีบบังคับให้ประเทศมหาอำนาจปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกได้ในประเด็นที่การต่างตอบแทนนั้นทำได้โดยยาก ดังเช่นกรณีข้อพิพาทเรื่องดินแดน การทหาร เป็นต้น แต่ในกรณีสิทธิทางกงสุลที่การต่างตอบแทนนั้นเป็นไปได้ในระดับตัวแสดงที่เป็นปัจเจกชน

ในกรณีของประเทศไทยซึ่งยังคงมีการใช้โทษประหารชีวิตอยู่ หากเกิดกรณีของคนชาติไทยดังเช่นคนชาติเม็กซิกัน หรือ เยอรมัน ที่ถูกประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา การเรียกร้องเพื่อให้เกิดผลเช่นเดียวกันคงเป็นไปได้ยากกว่าดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วกับกรณีนายจาตุรนต์ ศิริพงษ์ แต่สิ่งที่เราควรดำเนินการในประเทศคือการจัดทำสถิติการปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลต่อนักโทษชาวต่างชาติ เพื่อใช้เป็นข้ออ้างเพื่อเรียกร้องการต่างตอบแทนในการคุ้มครองคนชาติไทยในต่างประเทศต่อไป ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ศาลโลกและศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำมาใช้ในการพิจารณาคดีด้วย และในกรณีของการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยด้วยก็เช่นกัน ในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ.2541 ซึ่งได้แปลข้อความตามบทบัญญัติทั้งหมดมาจากอนุสัญญา โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิทางกงสุลในงานวิจัยนี้นั้นมีข้อความคล้ายกัน แต่กลับมีเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมากที่ยังไม่ทราบว่า การจับกุมคุมขังคนต่างชาตินั้นจะตั้งแจ้งให้บุคคลเหล่านี้ทราบถึงสิทธิทางกงสุล ทั้งที่ได้กลายเป็นพระราชบัญญัติให้มีผลใช้บังคับในประเทศไทยแล้ว

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ยังไม่ได้ลงลึกไปยังรายละเอียดของการปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกในระดับมลรัฐ หากแต่เป็นการศึกษาในระดับองค์ระหว่างประเทศกับรัฐที่หมายถึงประเทศสหรัฐอเมริกาทั่วประเทศ งานศึกษาวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ระหว่างประเทศกับการเมืองภายในรัฐของสหรัฐอเมริกาในระดับสหพันธรัฐและระดับมลรัฐที่มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นได้